

3. Právo žalobcovo zaniká dále promlčením skutku trestného.

4. Odvolá-li žalobce svůj návrh na potrestání ještě před prohlášením rozsudku, odpadá další vyšetřování a trestní řízení, jakož i účinek rozsudku již vyneseneho; stane-li se odvolání to teprve po prohlášení rozsudku, lze k odvolání tomu přihlížeti pouze jako k důvodu zmírnění trestu a to soudem vyšší stolce, ku kterému pořadem odvolání věc došla (§ 530 tr. z.).

Obžalovaný viz Obviněný.

Odboj a vzpoura.

A) Odboj.

I. Pojem.

V širším smyslu vyrozumíváme slovem odboj každé sročení se více osob v úmyslu užití násilí proti představeným, a jest sročení takové zločinem spřízněným s pozdvižením (Aufruhr). V užším smyslu znamená odboj zvláštní zločin vojenský, kterýž vojenský trestní zákon řadí mezi delikty záležející v porušení povinností služby vojenské a obrany státu. O odboji a vzpouře jednají §§ 159 až 171 voj. tr. z.

Odboj vůbec záleží v činech vojenských osob na artikule válečné nebo zvláštní formulí přísahavších, jimiž pozdvižení vojáků způsobeno býti může nebo má, ať již pachatel snaží se toho docíliti hlasitě haně rozkazy nebo nabádaje vojiny k podávání společných zvláště veřejných stížností nebo vybízaje je k neposlušnosti a odporu. Vojenský tr. z. zák. rozeznává tři delikty odboje a to: zločin odboje, zločin nadržování a přečin odboje.

II. Zločinu odboje dopouští se pachatel ve spojení s jinými tím, že oprou se proti stávajícímu vojenskému řádu služebnímu, proti svým představeným nebo jich rozkazům anebo se za tímto účelem smluví, nebo i jednotlivec dopustí se tohoto zločinu projevy nebo činy pobuřujícími nebo jinak k spolupůsobení jiných čelícími, jimiž takové vzepření se způsobeno býti by mohlo (§ 159 voj. tr. z.).

1. Zvláštní případy zločinu odboje:

a) Jestliže osoba vojenská v přísahu vzatá u přítomnosti jiných takových osob vojenských pronáší proti službě, představeným anebo služebním rozkazům nebo dokonce proti zeměpánu řeči způsobu takového, že způsobiti může v mysli jejich jitrění oproti službě;

b) mluví-li veřejně s nenávistí neb opovržením o představeném;

c) jestliže jeden nebo více osob před sborem v řadě rozestaveným na zacházení nebo služební poměry si stěžuje způsobem takovým, aby násilím odpomoci zjednal;

d) jestliže jeden u přítomnosti jiných aneb jestliže více než 2 muži zároveň představeného hlukem a hrozbami donutiti se snaží, aby jistý rozkaz vydal aneb odvolal;

e) jestliže daného rozkazu k pochodu, k ubytování nebo přesídlení, k zřízení tábora nebo vůbec rozkazu ve službě více osob zároveň neuposlechne, nebo i jeden toliko k takovému odporu druhé vyzývá nebo byl-li výkon rozkazu služebního takovýmto způsobem zmařen;

f) povzbuzuje-li jedna nebo více osob, jež mají býti uvězněny, k ochraně a odporu, snaží-li se násilím proti veliteli, jenž výkon nařídil nebo proti tomu, jenž jej provádí, nebo hlasitým vyzváním k násilí, výkon ten překaziti.

2. Trest.

a) Zůstal-li odboj bez výsledku, tresce se žalářem od 6 měsíců do 1 roku, dle okolností a v dobách válečných do 3 roků.

b) Bylo-li vyvoláno nebezpečné jitrění nebo ochota k odporu, budiž původce nebo návodce trestán žalářem od 3 do 5 let, v čas války od 5 do 10 let, a jsou-li tu podmínky § 161 voj. tr. z., budiž dle práva stanného zastřelen.

c) Spočívá-li odbojnickví v hrozivém chování nebo v odepření poslušnosti oproti představeným, stanoví se trest mezi 3 až 5 roky, v čas války mezi 5 a 10 roky, po případě, jsou-li tu podmínky § 162 trest smrti zastřelením.

d) Odboj tresce se dále smrtí zastřelením, bylo-li proti představenému užito zbraně nebo ruka na něho vztažena, ať již byl poraněn čili nic.

III. Zločinu nadržování odbojnickví dopouští se důstojníci, námořní kadeti a poddůstojníci, kteří o odbojnickví zvi a jemu přítrž ihned učiniti se nevynasnaží, neb oznámení o tom neučiní. Trestem jest žalář od 6 měsíců do 1 po příp. 5 roků; přidružil-li se však pachatel sám též ke vzpouře, budiž trestán jako buřič a vůdce (§ 165).

IV. Přechinu odboje dopouští se osoby vojenské tím, že vyzvání k odboji vyslechnou, avšak sami odporu se nesúčastní a také jiné k jednání takovému nevybízí; přechin tento tresce se vězením po příp. tuhým vězením od 1 do 6 měsíců (§ 166 voj. tr. z.).

B) Vzpouřa.

I. Pojem.

Odbojnickví stává se vzpourou, jestliže při srocení nebo shluknutí se zástupu ozbrojeného mužstva v odporu nebo násilí tak daleko se došlo, že k zjednání řádu a poslušnosti zbraně užito býti muselo (§ 167 voj. tr. r.).

II. Trest.

1. Bylo-li uznáno za nutno stanné právo k potlačení vzpoury prohlásiti, budiž každý účastník, který, ačkoli bylo stanným právem pohroženo v odporu neustane, zastřelen (§§ 168 a 169 voj. tr. z.).

2. Trest mimo stanné právo.

a) Vůdce jakož i důstojníci a poddůstojníci ve vzpouřeúčastnění budtež dle práva válečného zastřeleni.

b) Ostatní spoluvinníci budtež potrestáni žalářem od 3 do 5 a dle okolností zvláště za války do 10 let.

c) Navrátilo-li se vzbouřené mužstvo po objevení se moci povolane k jeho odzbrojení opět k poslušnosti, tresce se původce žalářem 5—10 letým, ostatní vinníci 1—3 letým (§ 171 voj. tr. z.).

Odbytné.

I. Při pensí: Stát pečuje s jistými zákonnými obmezeními a za jistých podmínek o své úředníky a sluhy, jež se stali služby neschopnými, jakož i v případě jich úmrtí o jejich vdovy a sirotky. Dle platných zákonných ustanovení rozeznáváme dvě veliké třídy takových dávek a sice jednak stálá periodicky se opakující plnění, jež jsou známa pode jménem »pense«, »výslužné« a jednak dávky, jež se dávají jednou pro vždy, jimiž tudíž oprávnění jsou odbyti a nemohou již žádného jiného nároku z bývalého služebního poměru ke státu odvozovati. K této třídě patří odbytné (Abfindung).